

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова Приймальної комісії
Херсонського державного університету
Олександр СПІВАКОВСЬКИЙ
Протокол від 30 березня 2021 р. № 3

ПРОГРАМА
ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

для здобуття наукового ступеня доктор філософії
на основі *освітнього рівня магістр*
(денна, заочна форми навчання)

Галузь знань: **03 Гуманітарні науки**
Спеціальність: **035 Філологія**

Херсон – 2021

Затверджено на засіданні кафедри англійської мови та методики її викладання № 10 від 22 березня 2021 року

Укладач програми:

Лариса БЕЛІХОВА

доктор філологічних наук, професор

гарант освітньо-наукової програми

ЗМІСТ

1. Загальні положення	3
2. Зміст програми вступного випробування зі спеціальності 035 Філологія	
Англійська мова	6
Українська мова	12
Російська мова	14
3. Список рекомендованої літератури	16
4. Пояснення вимог до презентації дослідницької пропозиції	22
5. Критерії оцінювання знань фахового вступного випробування	24

1. Загальні положення

Порядком підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України 23 березня 2016 року №261, передбачено складання вступниками до аспірантури зі спеціальності

Програма вступного іспиту зі спеціальності 035 Філологія для вступу в аспірантуру розроблена відповідно до освітньо-наукової програми підготовки аспірантів для здобуття освітньо-наукового рівня доктора філософії PhD згідно з правилами прийому до аспірантури Херсонського державного університету, які були затверджені вченою радою ХДУ.

Організація та проведення фахових вступних випробувань відбувається у порядку визначеному у Правилах прийому до аспірантури Херсонського державного університету.

Мета вступного випробування – перевірити знання зі спеціальності 035 Філологія в обсязі даної програми та виявити вміння вступника імплементувати набуті знання в контент власного наукового дослідження.

Складання вступного іспиту передбачає оцінку відповідей на теоретичні питання з царини зарубіжної та вітчизняної лінгвістики за напрямками: загальне мовознавство, лексикологія англійської мови, стилістика англійської мови та співбесіду за темою дослідницької пропозиції. Дослідницька пропозиція є самостійною письмовою роботою, виконаною та оформленою згідно існуючих вимог до наукового дискурсу. Презентація дослідницької пропозиції спрямована на перевірку навичок вступника працювати з науковою літературою, вміння узагальнювати теоретичний матеріал та логічно і послідовно викладати його у формі наукового рукопису.

Форма фахового вступного випробування: вступне випробування проводиться в усній формі. Екзаменаційний білет містить два теоретичних питання та співбесіду за науковою темою (дослідницькою пропозицією). Додаткові питання екзаменаційної комісії та відповіді на них заносяться до протоколу відповіді вступника.

Тривалість фахового вступного випробування – на підготовку до відповіді відведено не більше 30 хвилин.

Результат фахового вступного іспиту оцінюється за шкалою від 0 до 100 балів.

Під час проведення вступного іспиту не допускається користування електронними приладами, підручниками, навчальними посібниками та іншими матеріалами, якщо це не передбачено рішенням Приймальної комісії.

Приєм вступного іспиту проводиться відповідно до вимог чинного законодавства, нормативних документів Міністерства освіти і науки України та Державної Атестаційної Комісії України.

2. Зміст програми вступного випробування зі спеціальності 035

Філологія

Англійська мова і література

I. Історія англійської мови

1. Типи та джерела лексичних змін у словниковій базі англійської мови.
2. Запозичення з класичних мов у середньо-англійському та ново-англійському періодах.
3. Розвиток нових граматичних категорій дієслова: діахронічний аспект.
4. Великий зсув голосних у середньо-англійському періоді та його інтерпретації.
5. Наголос у давньоанглійському, середньо-англійському та ранньому ново-англійському періодах.
6. Іменник у давньоанглійському періоді. Категорія відмінку.
7. Частини мови та їх граматичні категорії у давньо-англійському періоді.
8. Складові компоненти давньо-англійської словникової бази.
9. Розвиток претерито-презентних дієслів у середньо-англійському періоді.
10. Лінгвістичні закони Я. Грімма та К. Вернера.
11. Сильні та слабкі дієслова у середньо-англійському періоді.
12. Лінгвістичні особливості сучасних і давніх германських мов.
13. Іменник та його граматичні категорії у середньо-англійському періоді.

Лексикологія англійської мови

1. Етимологічний склад англійської мови:

- корінні слова;
- слова іншомовного походження в сучасній англійській мові.

2. Асиміляція запозичень:

- типи асиміляції;
- ступені асиміляції.

3. Типи запозичень у словниковому складі сучасної англійської мови;

- етимологічні дублети, гібриди;
- інтернаціональні слова.

4. Афіксація:

- префікси, їх класифікація;
- суфікси, їх класифікація;
- продуктивні та непродуктивні афікси;
- комбінаторна властивість афіксів.

5. Словоскладання:

- класифікація складних слів;
- типи дериваційних складних слів.

6. Конверсія:

- її визначення;
- різні точки зору на конверсію;
- типові семантичні стосунки при конверсії.

7. Скорочення:

- лексичні та графічні аббревіації;
- акроніми.

8. Референтний та функціональний підходи до значення:

- визначення значення;
- типи значення.

9. Полісемія:

- семантична структура багатозначних слів.

10. Зміна значення:

- розширення або генералізація, звуження або спеціалізація, покращення, погіршення значення слова.

11. Словниковий склад як система:

- неологізми;
- традиційні лексикологічні угруповання;
- лексико-граматичні групи;
- теорія семантичного поля.

12. Синоніми:

- типи синонімів.

13. Полярність значення:

- антоніми;
- морфологічна та семантична класифікація антонімів.

14. Вільні словосполучення:

- проблема їх визначення;
- структура вільних словосполучень;
- класифікація вільних словосполучень.

15. Фразеологія:

- різні підходи до класифікації фразеологічних одиниць: семантичний, функціональний, контекстуальний.

16. Типи словників:

- одномовні, двомовні, багатомовні, загальні та спеціальні словники;
- лінгвістичні та енциклопедичні словники;
- діахронічні та синхронічні словники.

17. Варіанти та діалекти англійської мови:

- американський варіант англійської мови, його лексичні особливості.

Теоретична граматики англійської мови

1. Загальна характеристика граматичної будови англійської мови:

- граматична будова англійської мови;

2. Системні відносини у мові. Парадигматика та синтагматика:

- визначення парадигматичних та синтагматичних відносин;
- типи парадигматичних відносин: формальні, семантичні та функціональні;
- типи синтагматичних відносин; координація, субординація та предикація.

3. Лексичні та граматичні аспекти слова. Типи граматичного значення;

- проблема визначення слова як номінативної одиниці мови;
- визначення лексичного та граматичного типів значення;
- типи граматичного значення: експліцитне та імпліцитне;
- загальне та залежне граматичне значення.

4. Граматичні категорії та їх реалізація:

- граматична категорія як сукупна система виразу узагальненого граматичного значення;
- референційні та сигніфікативні граматичні категорії;
- опозиційна основа граматичної категорії;
- типи опозицій.

5. Проблема частин мови в сучасній англійській мові:

- поняття класу слів;
- частини мови як традиційні граматичні класи слів;

- критерії виділення частин мови у вітчизняному та зарубіжному мовознавстві;
- повнозначні та службові частини мови.

6. Граматичні властивості іменника:

- визначення іменника як слова предметного значення;
- граматично-суттєві підкласи іменника;
- загальна характеристика граматичних категорій іменника.

7. Граматичні категорії іменника: категорії числа та відмінка:

- формальні та функціональні ознаки категорії числа;
- проблема значення числа у різних підкласах іменників;
- теоретичні інтерпретації категорії відмінка в англістиці;
- проблема значення синтетичного відмінкового формату.

8. Граматичні властивості дієслова:

- визначення дієслова;
- граматично-суттєві підкласи дієслова;
- граматичні категорії дієслова.

9. Граматичні категорії дієслова: категорія часу та категорія виду:

- проблема загальнопонятійної категорії часу та категоріальних дієслівних систем часу;
- проблема форм майбутнього часу;
- абсолютні та відносні значення часових форм дієслова;
- граматичний вид та лексичне значення дієслова;

10. Граматичні категорії дієслова: категорія стану:

- визначення категорії стану;
- стан перехідного (об'єктного) дієслова, дійсний стан, пасивний стан;
- проблема середніх станових значень дієслова.

11. Субстантивні словосполучення в англійській мові:

- загальна характеристика субстантивних словосполучень;
- структурні особливості премодифікації та постмодифікації;
- функціональні особливості субстантивних словосполучень з ад'юнктами різних типів.

12. Дієслівні словосполучення в англійській мові:

- загальна характеристика дієслівних словосполучень;
- теорія валентності;
- синтагматичні властивості дієслова;
- функціональні особливості об'єктних, адресатних та адвербіальних словосполучень;

13. Речення. Різні підходи до вивчення речень:

- речення як комунікативна одиниця синтаксичного рівня;
- традиційна модель членів речення;
- конструктивний аналіз речення;
- принципи класифікації речення;
- речення-висловлювання як основна комунікативна одиниця;
- поняття актуального членування: тема, рема.

Стилістика англійської мови

1. Стилістика в системі наук:

- загальнометодологічні, загальнонаукові, вихідні та основні поняття стилістики.

2. Загальнонаукові поняття стилістики:

- визначення інформації та її види;
- принципова схема передачі інформації та основні процеси, що відбуваються під час її передачі.

3. Поняття "норми" в стилістиці:

- норма і стиль;
- норма, мовлення, мова;
- різні підходи до поняття нормативності.

4. Основні поняття стилістики:

- синоніми;
- поняття лексико-стилістичної та синтактико-стилістичної парадигми, виразного засобу та стилістичного прийому;
- синтагматичні відносини, на основі яких формується стилістичний прийом: детермінація, інтердепенденція, констеляція.

5. Поняття образу і образності в стилістиці:

- підходи до визначення поетичного слова.

6. Стиль у сучасній англійській мові:

- проблема визначення;
- підходи до визначення стилю;
- стиль мови, мовленнєвої діяльності та мовлення;
- індивідуальний стиль письменника.

7. Стиль та значення. Типи значень у стилістиці:

- денотативне і конотативне значення;
- типи конотативних значень: стильове і стилістичне значення.

8. Проблема стилістичної диференціації сучасної англійської мови:

- різні підходи до класифікації функціональних стилів;
- типологія функціональних стилів сучасної англійської мови.

9. Стиль художньої літератури та його основні лінгвістичні характеристики:

- проблема визначення стилю художньої літератури;
- мова поезії, художня проза, мова драми;
- естетично-пізнавальна функція стилю;
- система образів та тропів;
- особливості вживання лексики;
- особливості синтаксису.

10. Публіцистичний стиль, його основні лінгвістичні характеристики:

- агітаційно-пропагандистська та інформаційна функції стилю;
- ораторський стиль як усний різновид публіцистичного стилю;
- теле- та радіокоментар, есе, стаття та їх мовні особливості.

11. Стиль наукової прози, його основні лінгвістичні характеристики:

- становлення стилю наукової прози та його функції;
- особливості стилю: логічність та об'єктивність викладу, використання термінології, основні типи вживаних синтаксичних структур, використання цитат, посилань та посторінкових виносок.

12. Офіційно-діловий стиль, його основні лінгвістичні характеристики:

- різновиди стилю: мова ділових, юридичних, дипломатичних та військових документів;
- функції стилю;
- особливості композиційної побудови;
- наявність формул-штампів;
- своєрідність термінології.

13. Стилістична диференціація словникового складу сучасної англійської мови:

- критерії класифікації: парадигматичний та синтагматичний;
- слова, що входять, та ті, що не входять до лексико-стилістичної парадигми, їх основні характеристики;
- стилістичні функції нейтральних слів, слів високого та зниженого стилістичного тону.

14. Загальна характеристика семасіологічних засобів сучасної англійської мови:

- поняття стилістичної семасіології;
- виразні засоби та стилістичні прийоми семасіології - загальна характеристика;
- вторинна номінація в стилістичному ракурсі.

15. Стилістична семасіологія: фігури заміщення:

- фігури заміщення як виразні засоби семасіології та одиниці вторинної номінації;
- основні механізми вторинної номінації;
- класифікація фігур заміщення: фігури кількості та фігури якості;
- метафора, типи метафор:
- метонімія;
- іронія.

16. Стилiстична семасіологія: фігури суміщення:

- фігури суміщення як стилістичні прийоми семасіології;
- класифікація фігур суміщення:
 - фігури тотожності;
 - фігури протилежності;
 - фігури нерівності.

17. Виразні засоби та стилістичні прийоми синтаксису сучасної англійської мови:

- поняття немаркованої (нейтральної) моделі речення;
- виразні засоби синтаксису як марковані члени синтактико-стилістичної опозиції;
- класифікація виразних засобів;
- стилістичні прийоми як способи комбінації синтаксичних моделей;
- класифікація стилістичних прийомів.

Література Англії та США

1. Англійська література у період 700-1480 років. Література періоду Відродження (1480-1600 років).
2. Англійська література періоду 1600-1660 років. Література періоду Реставрації та Просвітництва (1660-1780 років).
3. Англійська література періоду Романтизму (1780-1830 років). Англійська література критичного реалізму. Література Англії у 20-21 століттях.
4. Американська література періоду 1600-1750 років. Література нової вільної нації (1750-1820 років).
5. Романтизм та американське Відродження 1820-1865 років.
6. Реалізм та місцевий колорит американської літератури періоду 1865-1910 років.
7. Американський модернізм 1910 -1950 років.
8. Розвиток американської драматургії 20 століття.
9. Американський постмодернізм з 1950-х років.

Теоретичні аспекти мовознавства

1. Філософсько-лінгвістична концепція В. Гумбольдта та її вплив на подальший розвиток мовознавства. Лінгвістична концепція О.О. Потебні та її роль у розвитку вітчизняного мовознавства.
2. Передвісники системно-структурного підходу до вивчення мови (І.О. Бодуен де Куртене, М.В. Грушевський та ін.).
3. Структуралізм у мовознавстві. Лінгвістична концепція Ф. де Сосюра. Загальна характеристика основних напрямів структуралізму: глосематика, празький лінгвістичний гурток, лондонська школа, дескриптивізм. Поняття «система» та «структура» в сучасному мовознавстві. Поняття мовних рівнів і відношень між ними. Основні та проміжні яруси мовної структури. Системно-структурний аспект мовних одиниць: парадигматичні та синтагматичні відношення.
4. Проблеми опису мови в функціональному аспекті. Загальні проблеми функціонального дослідження мови. Базові функції мови: комунікативна та когнітивна. Актуальні питання теорії мовної комунікації.

5. Семіотичність природної мови та її особливості. Специфіка мовного знаку. Типологія мовних знаків у різних мовознавчих теоріях. Актуальні проблеми лінгвістичної семіотики, теорії номінації та референції.
6. Семантична структура слова: денотативне, конотативне, сигніфікативне значення. Загальнолінгвістична типологія значень (опозиція лексичного і граматичного значень). Типологія значення за М.В. Нікітіним. Аспекти слова. Основні напрями вивчення слова: семасіологічний, ономасіологічний, функціональний, когнітивний.
7. Актуальні проблеми лінгвістики тексту. Визначення категорій тексту, їх типологія та реалізація, співвідношення тексту та дискурсу.
8. Теорія тропів і фігур у сучасній лінгвістиці. Виразальні й зображальні мовно/мовленнєві засоби. Стилїстична диференціація словникового складу мови.
9. Постструктуралїзм. Генеративна лінгвістика як передвісник когнітивної революції. Учення Н.Хомського.
10. Комунікативна функція природної мови та її реалізація. Актуальні питання теорії мовної комунікації. Комунікативна функція природної мови та її реалізація. Актуальні питання теорії мовної комунікації.
11. Когнітивно-дискурсивна парадигма лінгвістичних знань. Типи і види дискурсу. Жанри інтернет-дискурсу. Актуальні проблеми дискурс-аналїзу.
12. Поняття функціонального стилю і жанру в різних лінгвостилїстичних парадигмах. Художня свідомість і поетичне мислення мислення, їх типи і види.
13. Основні постулати когнітивної лінгвістики. Поняття значення слова в когнітивній парадигмі. Концепт і концептологія Теорія концептуальної інтеграції. Теорія схем і фреймів.
14. Когнітивна поетика як відгалуження когнітивної лінгвістики. Концептуальна метафора. Поетичні і концептуальні тропи. Лінгвокогнітивні механізми формування образності.
15. Актуальні питання наратології.
16. Мультиmodalьна лінгвістика.
17. Методологія аналізування в сучасній лінгвістиці. Методи аналізу семантики різних типів тексту.

Зміст вступного випробування з української мови

1. Мова і суспільство. Суспільна природа мови і мовної діяльності. Роль мови у формуванні суспільної (національної) свідомості. Мова як суспільно-історична норма, територіальна і соціальна диференціація норм. Літературна мова та її стилі. Норми літературної мови/мовлення.
Мовознавство і семіотика. Проблема знака. Мовні і немовні знаки. Типи знаків і специфіка мовної системи, самотутність і суспільна функція знака. Слово як основний мовний знак. Мова як особлива знакова система. Семіотика – наука про систему мовних знаків.
2. Мова, мислення і свідомість, передумови виникнення людської мови. Мова й етногенез. Мова і свідомість. Мова і мислення. Металінгвістика як наука про взаємовідношення мови і мислення. Психолінгвістика. Рівні мовної здібності. Функціональна роль значення слова в породженні мовлення.
3. Семантика. Значення як понятійно-номінативна категорія. Типи мовних значень. Лексичні і граматичні значення. Семантична структура та її конструкти. Лексичне значення: поняття, смисл, зміст. Відношення мислення до граматичних значень мови. Теорія мовної відносності.
4. Структура мовної системи. Мовна система і мовна структура, як об'єкт науки про мову. Подвійне членування мови. Структурні рівні мови: фонематичний рівень, семантичний рівень (морфеміко-морфологічний і лексико-семантичний) та синтаксичний рівні. Проблема частин мови. Проміжні рівні мовної системи. Парадигматичні й синтаксичні відношення. Ієрархія мовної будови та міжрівневі зв'язки.
5. Сучасне мовознавство як результат тривалого розвитку науки про мову. Історія мовознавства як поглиблення і розширення лінгвістичної теорії, вдосконалення прийомів і методики лінгвістичного аналізу. Основні етапи історії мовознавства.
6. Виникнення порівняльно-історичного мовознавства і становлення порівняльно-історичного методу мовознавства.
7. Розвиток компаративістики в другій половині XIX століття. Філософія В.Гумбольдта. Логіко-граматична школа середини XIX століття (К.Беккер, Ф.Буслаєв). Психологічні школи в мовознавстві XIX ст. (Г.Штейнталь, М.Лацарус, В.Вундт та ін.).
8. Психологічний напрямок у вітчизняному мовознавстві: Харківська лінгвістична школа, загально лінгвістична концепція О.Потебні та її філософські основи, вчення про мову і мислення, слово, його внутрішню форму і значення, систему мови і мовлення, граматичні категорії, речення.
9. Мовознавство кінця XIX початку XX ст. Молодограматизм як провідна школа історико-порівняльного психологічного мовознавства.
10. Неограматичний напрямок. Мовознавство XX та XXI ст.
11. Українська мова в колі слов'янських. Українська літературна мова як одна з найдавніших форм культури українського народу. Джерела вивчення історії української літературної мови. Гіпотези походження української мови.
Періодизація історії української літературної мови.
12. Етапи виникнення української мови серед слов'янських (праіндоєвропейська, балтослов'янська і праслов'янська доба).
13. Перші граматичні праці XVI-XVII ст. /граматики М.Старицького, І.Ужевича/.
Лексикографічні описи церковнослов'янської мови з українськими тлумаченнями («Лексис...» Лаврентія Зизанія (1596), «Лексисъ съ толкованієм словенскихъ мовъ просто» невідомого автора, «Лексыконъ словеноросскый...» Памва Беринди (1627), «Синоныма славеноросська» (XVII ст.); латино-слов'янські словники (Є. Славинецького, А. Корецького-Сатановського (бл. 1642)).

14.Формування національної літературної мови, побудованої на живомовній загальнонародній основі XIX ст. Народномовна основа творів І.П.Котляревського. Роль Котляревського у становленні нової української літературної мови.

Роль Т.Г.Шевченка в історії української літературної мови. Стилістичне багатство мови Т.Г.Шевченка.

15.Функціонування Закону про мову в галузі освіти, офіційно-ділового стилю. Епохальні зміни в розвитку літературної мови за період здійснення державної самостійності України.

16.Стилістична система української мови як предмет стилістики. Філософські основи вчення про основні умови й елементи діалектики, онтологічну єдність, думки, волі й емоцій, про співвідношення об'єктивного та суб'єктивного в процесі пізнання, про зв'язок і залежність форми й змісту.

17.Стилістика мови. Стилістика писемної мови та стилістика усної мови. Нетотожність понять: писемна – книжна, усна – розмовна мова.

18.Основні поняття стилістики. Стиль. Визначення мовного стилю. Функціональний стиль. Стиль і текст. Питання про стилі мови і стилі мовлення. Стиль як продукт мовленнєвої діяльності носіїв мови. Принципи класифікації та внутрішньої жанрової диференціації стилів. Підстили. Типологія стилів.

19.Норма. Стилістичні норми мови як кодифіковані мовні засоби, які характеризуються певною частотністю щодо рівних стилів і мають потенційна стилістичне значення, відповідне певному функціональному стилю або підстилю. Протидія тенденцій до стабільності та змінності в стилістичних нормах. Стилістичні помилки як порушення стилістичних норм.

20.Стилістичне значення (конотація). Стилістичні значення як додаткові (супровідні) до лексико-семантичних і граматичних значень; емоційно-експресивні й функціональні ознаки, що обмежують використання мовних одиниць певною сферою і таким чином несуть стилістичну інформацію. Стилістично нейтральні та стилістично забарвлені мовні одиниці. Емоційно-експресивна й функціональна стилістична забарвленість.

21.Характеристика функціональних стилів української літературної мови. Історичний розвиток стилів української літературної мови. Давня українська літературна мова з кількома жанровими різновидами (конфесійним, полемічним, літописним, фольклорним та ін.) і перевагою офіційної актової мови. Стилістична розбудова нової української літературної мови з перевагою стилю художньої літератури.

Зміст вступного випробування з російської мови
Теоретичні питання для вступного іспиту до аспірантури

Фонетика, лексикологія, фразеологія, морфеміка й словотвір

1. Фонетика, фонологія, графіка й орфографія. Предмет фонетики. Розділи фонетики. Звук і фонема. Фонема, алофони. Функції фонем. Фонетичні позиції фонем. Нейтралізація фонем. Гіперфонемі.
2. Система голосних фонем російської мови. Система приголосних фонем російської мови.
3. Позиційні та комбінаторні зміни звуків у потоці мови. Характеристика фонетичних особливостей голосних та приголосних фонем сучасної російської мови.
4. Чергування звуків. Типи чергувань. Історичні чергування.
5. Основні положення теорії фонемі. Фонетичні школи.
6. Лексикологія, фразеологія, лексикографія. Об'єкт і предмет лексикології. Аспекти вивчення слова й лексики. Розділи лексикології. Внутрішнє членування розділів лексикології.
7. Слово як лексична одиниця. Ознаки слова як лексичної одиниці. Лексема, лексико-семантичний варіант. Визначення лексичного значення в субстанціональному аспекті. Лексичне значення й актуальний зміст. Типи лексичних значень слова.
8. Семантична структура слова. Компоненти семантичної структури слова (лексеми), їх співвідношення. Різновиди структур багатозначних слів в аспекті похідності його лексичних значень.
9. Лексика як система. Ознаки: спільні для будь-якої мовної системи й специфічні для лексико-семантичної підсистеми мови. Типи системних відношень в лексиці. Системне членування лексики.
10. Лексична синонімія. Різні підходи до визначення синонімії й синонімів. Синонімічний ряд, домінанта синонімічного ряду. Типи синонімів. Синонімія як лексикографічна проблема.
11. Антонімія в лексиці російської мови. Визначення антонімії й антонімів. Логічні відносини між членами антонімічного ряду. Антонімія й полісемія. Антонімія й синонімія.
12. Лексична омонімія як проблема лексикології й лексикографії. Омнімія й полісемія. Причини, що призвели до виникнення омонімії, типи омонімів.
13. Активний і пасивний склад лексики сучасної російської літературної мови. Тенденції розвитку лексики: архаїзація та вихід із ужитку слів і окремих значень слів; оновлення й поповнення словникового складу.
14. Джерела формування лексики сучасної російської літературної мови. Запозичена лексика. Запозичення як проблема лексикології. Особливості сучасного процесу запозичення слів.
15. Фразеологічна семантика та її відмінності від лексичної семантики. Типи фразеологічних одиниць. Фразеологія як об'єкт лексикографії. Фразеологічні словники.
16. Сучасна російська лексикографія. Теоретичні питання лексикографії. Типи сучасних російських словників. Історія російської лексикографії.
17. Морфеміка, морфонологія, словотвір. Морфеміка як розділ мовознавства. Критерії виділення морфем. Морфемний склад слова. Загальна класифікація морфем.
18. Поняття словотвору. Способи словотвору.
19. Морфемний, словотвірний, етимологічний аналізи та їх завдання.

Морфологія

20. Частина мови й члени речення.
21. Категорія роду та числа імен і дієслова.
22. Питання про кількість відмінків.
23. Дієслово в російській мові. Принципи організації дієслівної парадигми.
24. Форми дієслова.

25. Службові слова.

Синтаксис

26. Синтаксис як знакова система. Питання про одиниці синтаксису й критерії їх виділення.

27. Синтаксичні зв'язки слів в простому реченні й способи їх вираження. Типи синтаксичних відношень.

28. Речення як багатоаспектна одиниця. Формальна, змістова та комунікативна структура речення.

29. Поняття моделі (структурної схеми) речення. Типологія простих речень.

30. Члени речення та їх синтаксичні функції. Критерії виділення членів речення та їх можливі класифікації.

31. Ускладнене речення в його відношенні до простого та складного реченням.

Предикативність в ускладненому реченні.

32. Складне речення як знакова одиниця мови: поняття, класифікація. Підстави типології.

Принципи класифікації складносурядних і безсполучникових речень.

33. Засоби зв'язку частин складного речення: типологія й синтаксичні функції. Принципи класифікації складнопідрядних речень.

Історія російської літературної мови

34. Виникнення писемності у східних слов'ян. Літературно-письмова мова Давньої Русі.

35. Літературно-письмова мова в ХІУ – ХУІІ ст.

36. Розвиток літературної мови в Петровську епоху.

37. Реформа Ломоносова та її історичні основи. Розвиток літературної мови у другій половині ХУІІІ ст.

38. Демократизація російської літературної мови в 1-й половині ХІХ ст., або Пушкінська епоха в історії російської літературної мови.

Загальне мовознавство та новітні досягнення лінгвістики

39. Мова як система. Атрибути системи. Поняття про систему. Система й структура. Поняття про яруси мовної системи. Основні яруси мовної системи, їх одиниці.

40. Мова й суспільство. Суспільна природа мови. Функції мови в суспільстві.

41. Мова й мислення. Проблема співвідношення мови й мислення. Складний характер взаємозв'язку мови й мислення. Вплив розвитку мислення на мову.

42. Мова й мовлення. Поняття "мова" й "мовлення" в історії мовознавства. Сучасні уявлення про співвідношення мови й мовлення.

43. Нові та традиційні напрями сучасної лінгвістики.

44. Антропологічна парадигма дослідження мови.

45. Психолінгвістика як розділ мовознавства. Досягнення сучасної психолінгвістики. Психолінгвістичні моделі мовленнєвої діяльності.

46. Когнітивна лінгвістика: проблеми, завдання. Напрями когнітивних досліджень.

46. Теорія концептуальної метафори як один із напрямів когнітивного мовознавства.

47. Теорія мовленнєвої діяльності. Комунікативна лінгвістика. Поняття про дискурс.

Завдання третього питання

Схарактеризуйте предмет, об'єкт, завдання та методологічне підґрунтя дисертаційного дослідження.

Список рекомендованої літератури (російська мова)

ОСНОВНА

1. Алефиренко Н.Ф. Современные проблемы науки о языке. – М.: Наука, 2005. – 322 с.
2. Бацевич Ф.С. Основы коммуникативной лингвистики: Пособие. – Київ, 2004.
3. Беляев Ю.И. Синтаксис современного русского литературного языка. – Херсон, 2001.
4. Беляев Ю.И. Синтаксис современного русского литературного языка. – Херсон: Изд-во ХГУ, 2003.
5. Берестнев Г. И. Семантика русского языка в когнитивном аспекте: учебное пособие. - Калининград: КГУ, 2002. – 157 с.
6. Богомазов Г.М. Современный русский литературный язык: Фонетика. – М.: Владос, 2001.
7. Болотнова Н.С. Филологический анализ текста: учеб. Пособие / Н.С. Болотнова. – 4-е изд. – М.: Флинта: Наука, 2009. – 520 с.
8. Бондарко Л.В. Фонетика современного русского языка. – СПб, 1998.
9. Бровка А.О. Трудности синтаксического анализа. Пособие для учителя. – К., 1991.
10. Валгина Н.С. Синтаксис современного русского языка. – М., 1991.
11. Голуб И.Б. Стилистика современного русского языка: Учебное пособие для вузов по спец. Журналистика. – 2-изд., и последующие. – М.:Высш.шк., 1996.
12. Грайс Г.П. Логика и речевое общение // Новое в зарубежной лингвистике. - Вып. 16: Лингвистическая прагматика. – М., 1985. – С.217-237.
13. Гужва Ф.К. Трудные вопросы синтаксиса и пунктуации. – К., 1981.
14. Гужва Ф.К., Иванова А.Н. Лексика и фразеология русского языка. – К.: Радянська школа, 1982.
15. Дейк Т.А. ван. Язык. Познание. Коммуникация. – М., 1989.
16. Золотова Г.А., Онипенко Н.К., Сидорова М.Ю. Коммуникативная грамматика русского языка. - М., 2004.
17. Золотова Г.А., Онипенко Н.К., Сидорова М.Ю. Коммуникативная грамматика русского языка. М., 2004. – 544 с. Под общей редакцией доктора филол.наук Г.А. Золотовой
18. Каменская О.Л. Текст и коммуникация. – М., 1990.
19. Карасик В.И. Язык социального статуса. - М., 1992.
20. Караулов Ю.Н. Русский язык и языковая личность. - М., 1987.
21. Кодухов В.И. Общее языкознание – М.:Высшая школа, 1974.
22. Кожина М.Н. Стилистика русского языка. – М.: Просвещение, 1983.
23. Колодезнев В.М. Морфология рус.языка. Практический курс. – М., 1999.
24. Кузнецова Э.В. Лексикология русского языка. – М.: Высшая школа, 2000 (1982).
25. Лекант П.А. Современный русский язык. – М., 1983.
26. Леонтьев А.А. Язык, речь, речевая деятельность. - М., 1969.
27. Львов М.Р. Риторика. Культура речи. – М., 2002.
28. Макаров М.Л. Основы теории дискурса.- М.: ИТДГК «Гнозис», 2003.
29. Маслова В. А. Когнитивная лингвистика: учебное пособие – Минск: ТетраСистемс, 2005. – 256 с.
30. Маслова В. А. Современные направления в лингвистике: учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений / В.А. Маслова. – М.: Издательский центр «Академия», 2008. – 272 с.
31. Немченко В.Н. Современный русский язык: Словообразование. – М.: Просвещение, 1984.

32. Рахманова Л.И., Суздальцева В.Н. Современный русский язык. Учебник для вузов. – Изд-во: Аспект Пресс, 2006.
33. Розенталь Д.Э. Практическая стилистика русского языка. – М.: Русский язык, 1974.
34. Русская грамматика /под ред. Н.Ю.Шведовой и В.В.Лопатина. – М., 1990.
35. Русская грамматика. – Т.1, 2. – М., 1982.
36. Современный русский язык / Под ред. Д.Э.Розенталя. – Ч.2. – Синтаксис. – М., 1979.
37. Современный русский язык / Под ред. П.А.Леканта. – М., 1983.
38. Современный русский язык: В 3-х ч. / Шанский Н.М., Тихонов А.Н. Ч.2 Словообразование. Морфология. – М.: Просвещение, 1987.
39. Современный русский язык: Теоретический курс. Лексикология /Под ред. Л.А. Новикова. – М.: Русский язык, 1987.
40. Современный русский язык: Теоретический курс. Фонетика / Под ред. В.В. Иванова, Л.А. Новикова. – М.: Просвещение, 1985.
41. Солодуб Ю.П., Альбрехт Ф.Б. Современный русский язык. Лексика и фразеология. – М.: Флинта-Наука, 2003.
42. Тихонов А.Н. Современный русский язык: Морфемика. Словообразование. Морфология. – М.: Цитадель-Трейд, 2003.
43. Успенский Л.В. Ты и твое имя. М., 1982.
44. Фомина М.И. Современный русский язык: Лексикология. – М.: Высшая школа, 2001 (1990).
45. Шанский Н.М., Тихонов А.Н. Современный русский язык в 3-х частях. – Ч.3. – М., 1987.
46. Шмелев Д.Н. Современный русский язык: Лексика. – М.: Просвещение, 1977.

ДОПОМІЖНА

47. Апресян Ю. Д. Теоретическая семантика в конце XX столетия // Известия РАН. Сер. лит. и яз. – 1999. – Т. 58. – № 4. – С. 39–54.
48. Баранов А. Н. Постулаты когнитивной семантики // Известия РАН. – Сер. лит. и яз. – 1997. – Т. 56. – № 1. – С. 11–21.
49. Герасимов В.И., Петров В.В. На пути к когнитивной модели языка // Новое в зарубежной лингвистике. Когнитивные аспекты языка. Вып. XX111. М.:Прогресс, 1988.С.5-11
50. Гойхман О.Я. Надеина Т.М. Речевая коммуникация: Учебник. – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: ИНФРА-М, 2007. – 272с. Верещагин Е.М. , Костомаров В.Г. Язык и культура. - М., 1973 – 1990.
51. Демьянков В. З. Когнитивная лингвистика как разновидность интерпретирующего подхода // Вопросы языкознания. – 1994. – № 4. – С. 17–32.
52. Дридзе Т.М. Текстовая деятельность в структуре социальной коммуникации: Проблемы семиосоциопсихологии. – М., 1984.
53. Дридзе Т.М. Язык и социальная психология. – М., 1980.
54. Залевская А.А. Введение в психолингвистику. М., 1999.
55. Компанцева Л.Ф. Гендерные основы Интернет-коммуникации в постсоветском пространстве. – Луганск, 2004.
56. Красных В.В. «Свой» среди «чужих»: миф или реальность? - М.: ИТДГК «Гнозис», 2003.
57. Краткий словарь когнитивных терминов / Под. общ. ред. Е. С. Кубряковой. – М.: Филол. ф-т МГУ, 1996. – 247 с.
58. Кубрякова Е. С. Начальные этапы становления когнитивизма: лингвистика – психология – когнитивная наука // Вопросы языкознания. – 1994. – № 4. – С. 3–15.
59. Матвеева Т.В. Учебный словарь. Русский язык. Культура речи. Стилистика. Риторика.- М.: Флинта. – 2003.

60. Милославский И.Г. Морфологические категории современного русского языка. - М.: Просвещение, 1981.
61. Моисеев А.И. Основные вопросы словообразования в современном русском литературном языке. – Л.: Изд-во Ленинградского ун-та, 1987.
62. Никонов В.А. Имя и общество. - М., 1982.
63. Основы теории речевой деятельности. - М., 1974.
64. Петров В.В. Метафора: от семантических представлений к когнитивному анализу // Вопросы языкознания. 1990. №3. С.135-
65. Пиминова М.В., Кондратьева О.М. Введение в концептуальные исследования / Учебное пособие. – Кемерово: Кузбассвуиздат, 2006. – 156 с. – С.12-18.
66. Попова З. Д. Стернин И.А. Очерки по когнитивной лингвистике. – Воронеж: Истоки, 2002. – 192 с.
67. Попова. Е.А. Человек как основополагающая величина современного языкознания // Филологические науки. –2002. – №3 . – С.69-77.
68. Почепцов Г.Г. Теория коммуникации. – М., 2001.
69. Рахилина . В. О тенденциях в развитии когнитивной семантики // Известия РАН. Сер. лит. и яз. – 2000. – Т. 59. – № 3. – С. 3–15.
70. Русский язык и культура речи. Учебник / Под ред. проф. О.Я.Гойхмана. – М.: ИНФРА, 2008.
71. Серль Дж.Р. Классификация иллокутивных актов // Новое в зарубежной лингвистике. – Вып.17: Теория речевых актов. - М., 1986.
72. Серль Дж.Р. Косвенные речевые акты // Новое в зарубежной лингвистике. – Вып.17: Теория речевых актов. - М., 1986.
73. Серль Дж.Р. Что такое речевой акт? // Новое в зарубежной лингвистике. – Вып.17: Теория речевых актов. - М., 1986.
74. Степанов. Ю.С. Словарь русской культуры. - М., 2001.
75. Соколов А.В. Общая теория социальной коммуникации: Учебное пособие. – СПб., 2002.
76. Филмор Ч. Основные проблемы лексической семантики // Новое в зарубежной лингвистике. Вып.Х11. Прикладная лингвистика. М.: Радуга. 1983. С.74-122.
77. Филмор Ч. Фреймы и семантика феноменологии и феноменологической философии // Новое в зарубежной лингвистике. Вып.ХХ111.М.: Прогресс, 1988.-С. 52-92.
78. Формановская Н.И. Имя человека в аспекте «Язык и культура» // В сб.: Слово и текст в диалоге культур. - М., 2000.
79. Формановская Н.И. Национально-культурная специфика личного имени и современные СМИ // Новое в теории и практике описания и преподавания русского языка. - Варшава, 2004.
80. Формановская Н.И. Русский речевой этикет: нормативный социокультурный аспект. - М., 2002.
81. Ченки А. Семантика в когнитивной лингвистике // Фундаментальные направления современной американской лингвистики. М.: Изд-во МГУ. 1997.- С.340-369.
82. Ченки А. Современные когнитивные подходы к семантике: Сходства и различия в теориях и целях // Вопросы языкознания. -1996.- №2.- С.68-78.

3. Список рекомендованої літератури (англійська мова)

ОСНОВНА

1. Акимова Е., Гудавичюс А. Еще раз о стереотипах в этнолингвистике // *Etnolingwistyka. Problemy jazyka i kultury* / Red. J. Bartminski. — Lublin, 2003. - V. 15.
2. Бардіна Н.В. Проблема енергеального моделювання української лінгвоментальності // *Українська ментальність: діалог світів. Записки з українського мовознавства*. - Одеса, 2003. - Вип. 12.
3. Бацевич Ф.С. Основи комунікативної лінгвістики. — К., 2004.
4. Белехова Л.И. Архетипические словесные образы в современной американской поэзии // *Вісник Київ, держ. лінгв. ун-ту. Філологія*. - 1999. - Т. 2. - № 2.
5. Бердт Т. Своєрідність української ментальності // *Людинознавчі студії*. - Дрогобич, 2000. - Вип. 2.
6. Березович Е.Л. К этнолингвистической интерпретации семантических полей // *Вопросы языкознания* - 2004. - № 6.
7. Валодзіна Т. Семантыка рэчауу духоунай спадчыне беларусау. - Мінськ, 1999.
8. Вежбицкая А. Понимание культур через посредство ключевых слов. - М., 2001.
9. Добровольский Д.О. Основы структурно-типологического анализа фразеологии современных германских языков (на материале немецкого, английского и нидерландского языков): Автореф. дис. ... докт. филол. н. - М., 1990.
10. Жаботинская С.А. Когнитивные и номинативные аспекты класса числительных (на материале современного английского языка). - М., 1992.
11. Жаботинская С.А. Концептуальный анализ: типы фреймов // *Вісник Черкаського університету. Серія: Філологічні науки*. - Черкаси, 1999. - Вип. 11.
12. Жаботинская С.А. Концептуальный анализ: фреймовые сети // *Мова*. - Одесса, 2004. - № 9.
13. Жаботинська С.А. Посесивна конструкція і концептуальні трансформи // *Мова. Людина. Світ. До 70-річчя проф. М.П. Кочергана*. - К., 2006.
14. Исследования по когнитивным аспектам языка // *Учен. записки Тартуского ун-та*. - Тарту, 1990.
15. Кагановська О.М. Текстові концепти художньої прози. - К., 2002.
16. Казимир І.І. Концепт ПТАХ у мовній картині світу українського народу: Автореф. дис. ... канд. філол. н. - Харків, 2007.
17. Карпенко-Иванова У. Фрейм - вооруженное противостояние в русской, английской, итальянской культурно-языковой традиции. - К., 2006.
18. Колегаева И.М. Текст как единица научной и художественной коммуникации. — Одесса: изд-во ОГУ, 1991. — 124 с.
19. Кухаренко В.А. Интерпретация текста. — Одесса: Латстар, 2002. — 288 с.
20. Лотман Ю.М. Структура художественного текста. — М.: Искусство, 1970. — 384 с.
21. Маслова В.А. Филологический анализ поэтического текста. — Минск: Беларуский республиканский фонд фундаментальных исследований, 1999. — 207 с.
22. Мороховский А.Н., Воробьева О.П., Лихошерст Н.И., Тимошенко З.В. Стилистика английского языка. — К.: ВШ, 1991. — 270 с.
23. Молчанова Г.Г. Семантика художественного текста. (Импликативные аспекты коммуникации). — Ташкент: Изд-во “Фан” Узбекской ССР, 1988. — 162 с.
24. Науменко А.М. Філологічний аналіз тексту (основи лінгвопоетики). — Вінниця: Нова Книга, 2005. — 416 с.
25. Дискурс як когнітивно-комунікативний феномен. - Харків, 2005.

26. Kukhareno V. A Book of Practice in Stylistics. - Vinnytsya: Nova Knyga, 2000. - 160 p.

ДОПОМІЖНА

1. Арнольд И.В. Семантика. Стилистика. Интертекст. - СПб: Изд-во СПб университета, 1999. - 444 с.
2. Балли Ш. Французская стилистика. - М.: Эдиториал, 2001. - 394 с.
3. Бацевич Ф.С. Нариси з комунікативної лінгвістики. – Львів: ЛНУ, 2003. – 281 с.
4. Белова А.Д. Языковые картины мира в рамках когнитивно-дискурсивной парадигмы // Культура народов Причерноморья. – 2002, № 29. – С. 17-23.
5. Вежбицкая А. Язык. Культура. Познание. Пер. с англ. М. А. Кронгауз. – М.: Русские словари, 1966. – 712 с.
6. Гальперин И.Р. Проблемы лингвостилистики // Новое в зарубежной лингвистике. - М.: Прогресс, 1980. - С. 5-34.
7. Голубовська І. О. Етнічні особливості мовних картин світу. – К.: Логос, 2004, – 284 с.
8. Жаботинская С.А. Концептуальный анализ языка: фреймвые сети // Мова. Науково-теоретичний часопис з мовознавства. Проблеми прикладної лінгвістики. – Одеса: Астропринт, 2004. – № 9. – С. 81-92.
9. Загнітко А.П. Сучасні лінгвістичні теорії. – Донецьк: ДонНУ, 2006. – 338 с.
10. Кагановська О.М. Текстові концепти художньої прози. – К.: КНЛУ, 2002. – 292 с.
11. Карасик В.И. Языковой круг: личность, концепты, дискурс. – М.: Гнозис, 2004. – 390 с.
12. Кубрякова Е.С. Номинативный акт и его когнитивнопрагматические аспекты // Когнитивные и коммуникативные аспекты английской лексики: Сб. науч. тр. МГЛУ. - М., 1990. - Вып. 357. - С. 9-14.
13. Морозова Е.И. Ложь как дискурсивное образование: лингвокогнитивный аспект. – Харьков: Экограф, 2005. – 300 с.
14. Приходько А.М. Концепти і концептосистеми в когнітивно-дискурсивній парадигмі лінгвістики. – Запоріжжя: Прем'єр, 2008. – 332 с.
15. Селиванова Е.А. Основны лингвистической теории текста и коммуникации. – К.: Брама, 2002. – 336 с.
16. Jacques Moeschler, Anne Reboul. Diccionario enciclopedico de pragmática. – Madrid: Arrecife, 1999. – 534 p.
17. Maria Joseph Cuenca, Joseph Hilferty. Iroduccion a la linguistica cognitiva. – Barcelona: Ariel, 1999. – 252 p.
18. Turner G. Stylistics. - London: Penguin Books, 1973. - 256 p.
19. Yefimov L. Practical Stylistics of English. - Vinnytsya: Nova Knyga, 2004. - 240 p.
20. The Encyclopedia of Language and Linguistics. - Oxford; New York: Pergamon Press, 1994. - Vol. 1-10.

Список рекомендованої літератури (українська мова)

1. Асеева С. Твори Сосюри в роки війни. УМЛШ. 1991. №11. с. 56
2. Бабич Н. Історія української літературної мови: Практикум. Львів. 1993. 205 с.
3. Бевзенко С.П. Історія українського мовознавства. Історія вивчення української мови. Київ: Вища школа, 1991. 231 с.
4. Білодід І. Києво-Могилянська академія і розвиток східнослов'янських літературних мов у XVI-XVIII ст. Київ.1973. 78 с.
5. Гнатюк Л. То якою ж мовою писав Григорій Сковорода? Дивослово. 2006. №3. С.44
6. Державна програма розвитку української та інших національних мов на Україні. УМЛШ. 1991. №6.

7. Задорожний В. Як треба читати тексти кирилівського письма. Дивослово. 2004. №2.
8. Кисво-Могилянська академія XVII-XVIII ст. в іменах. Київ. 2001. 48 с.
9. Коломієць Н.П. Семантико-стилістичні функції фразеологічних синонімів у поезіях Т.Шевченка. Мовознавство. 1992. №2.
10. Матвієнко А. Пересопницьке Євангеліє – видатна пам'ятка українського відродження XVI ст. Дивослово. 2004. №5.
11. Мацько Л., Христенко В. Історія української літературної мови. Дивослово. 2002. №10. –С. 53-60.
12. Миронова Г.М. Енеїда Котляревського як джерело лінгвокраїнознавчих відомостей. УМЛШ. 1989. №7.
13. Наконечний Н.Ф. Квітка-Основ'яненко і розвиток національної літературної мови. Мовознавство. 1990. №4. С.63-69.
14. Німчук В. Початки літературних мов Київської Русі. Мовознавство. №2. 1982. С. 32-35.
15. Огієнко І. Історія української літературної мови. Київ. 1995.
16. Панько Т.І. До проблеми формування уніфікації української мови. Мовознавство. 1990. №1. С.8-17.
17. Передрієнко В. Формування української літературної мови XVIII ст. (на народній основі). Київ. 1979.
18. Пилинський М. М. Із спостереження над мовою і стилем «Енеїди» І.П.Котляревського. Мовознавство. 1988. №5. С.25.
19. Півторак Г. П. Державна мова у Великому князівстві литовському і проблема розмежування українських і білоруських писемних пам'яток. Мовознавство. 2005. №3-4.
20. Русанівський В. Історична лексика в поезії Т.Шевченка. Мовознавство. 1991. №4.
21. Русанівський В. Історія української літературної мови. – Київ. 2001. 391 с.
22. Русанівський В. М. Сила і краса. (Мова творів В.Винниченка). УМЛШ. 1992. №2.
23. Смаль-Стоцький С. Українська літературна мова. Мовознавство. 1994. № 4-5.
24. Тараненко О. О. Б.Грінченко і «Словарь української мови». УМЛШ. 1988. №12.
25. Ткаченко О. Б. До соціолінгвістичної класифікації мов у її слов'янській специфіці і динаміці. Мовознавство. 2005. №3-4.
26. Франко З.Т. Функціонування української мови в радянський період. Мовознавство. 1991. №9.
27. Шевельов Ю. Українська мова в I половині XX ст. (1990-1941): стан і статус. Чернівці. 1998. 208 с.
28. Шевчук В. Мова і витворення культурних та духовних цінностей (XVII-XVIII ст.). Дивослово. 1996. №3.
29. Юкало В. Полемічна література XVI-XVII ст. як зародження української публіцистики. Київ. – 2005. – №6.
30. Ющук І. Про походження української мови. Дивослово. №1. 1995. С. 5-9.

Завдання третього питання

Презентація дослідницької пропозиції за темою майбутнього наукового дисертаційного дослідження

Дослідницька пропозиція

Обов'язковою складовою вступного іспиту зі спеціальності є співбесіда з обраного напряму наукової діяльності з метою демонстрації вступником володіння необхідними теоретичними та практичними знаннями. Для цього вступник в аспірантуру готує дослідницьку пропозицію та погоджує її з передбачуваним науковим керівником або гарантом освітньо-наукової програми підготовки здобувачів ступеня доктора філософії, що передбачено Правилами прийому до аспірантури ХДУ. Дослідницька пропозиція – авторський текст вступника (до 15 тис. знаків), що передбачає наукове осмислення та викладення бажаної теми (або напряму) власного наукового дослідження за такою структурою: 1. Актуальність теми 2. Теоретико-методологічні засади дисертаційної роботи 3. Загальна характеристика стану її наукової розробки 4. Предмет та об'єкт майбутнього дослідження 5. Мета та завдання дисертації 6. Наукова новизна та практичне значення очікуваних результатів дослідження.

Основна мета дослідницької пропозиції – виявити рівень концептуальних, теоретичних і методологічних знань, розуміння вступником особливостей наукової діяльності, предмету майбутнього дослідження, здатності до критичного мислення та можливого впровадження результатів власної наукової роботи у практичну, зокрема, викладацьку, діяльність. Презентація здійснюється за матеріалами дослідницької пропозиції у вигляді доповіді (з використанням роздаткового матеріалу або мультимедійного проектора). Максимальна кількість балів за дослідницьку пропозицію складає 100 балів. **Критерії оцінювання презентації дослідницької пропозиції:**

– «відмінно» (90-100 балів) – всебічно обґрунтована дослідницька пропозиція, вступник демонструє високий рівень концептуальних, теоретичних і методологічних знань, здатність до аналітико-синтетичного аналізу, логічного мислення та викладу матеріалу, самостійність та творчість у власній науковій діяльності;

– «добре» (74-89 балів) – достатньо обґрунтована дослідницька пропозиція, продемонстровано достатній рівень концептуальних, теоретичних і методологічних знань, здатність до аналізу та інтерпретації наукового матеріалу;

– «задовільно» (60-73 бали) – частково обґрунтована дослідницька пропозиція, вступник показує задовільний рівень концептуальних, теоретичних і методологічних знань, здатність до їх засвоєння та інтерпретації;

– «незадовільно» (1-59 балів) – необґрунтована дослідницька пропозиція, посереднє володіння науковим мисленням, відсутність достатніх теоретичних знань та несформованість навичок наукової роботи, логічного і послідовного викладу матеріалу

4. Критерії оцінювання фахового вступного випробування

Оцінка “відмінно”: 90-100 балів.

Виставляється за умов виконання наступних вимог:

1. Теоретичне питання: глибокий та повний аналіз теоретичних положень, зрілість міркувань із теоретичних проблем, уміння охарактеризувати відповідні мовні явища, показати зв'язок теоретичного курсу з практикою.
2. Співбесіда: абітурієнт у повному обсязі обґрунтовує свої судження.

Оцінка “добре”: 89-74 балів.

Виставляється за умов виконання наступних вимог:

1. Теоретичне питання: абітурієнт добре знає теоретичний матеріал, дає визначення понять, може обґрунтувати свої судження, може систематизувати набуті знання, добирає переконливі аргументи на підтвердження власного судження, володіє матеріалом при вирішенні практичних завдань.
- 1.2. Співбесіда: Демонструє володіння базовими знаннями у достатньому обсязі.

Оцінка “задовільно”: 73- 60 балів.

Виставляється за умов виконання наступних вимог:

1. Теоретичне питання: досить поверхове викладення матеріалу, неповне розкриття суті даного мовного явища.
2. Співбесіда: абітурієнт висловлює аргументи до проблеми поверхнево.

Оцінка “незадовільно”: 59- 35 балів.

Виставляється за умов виконання наступних вимог:

1. Теоретичне питання: зовсім не володіє матеріалом, відтворює лише деякі положення, але тільки за підказками викладача
2. Співбесіда: не надає логічної, аргументованої відповіді.